

לימודי פרויד-לאקאן | מנהל: ז'אק-אלן מילר | מרכז: מרקו מאואס

Dor-a-lacan.com

פרויד, קבעון לטראומה (1917¹) חזרה (1920²)

Tyche – Automaton

τύχη και το αυτόματον

אריסטו, פיזיקה, ספר II, פרקים 5-7

לאקאן, סמינר 11 (12/2/1964)

מפגש האהבה והמפגש הטראומטי הם שמות שונים לאותו מפגש. מוזר ולא כל כך. השפה העממית מכירה בשמות נוספים. " זה קרה", " מזל טוב", " מזל ביש", " זה יכול לקרות", " זה גורלי", ועוד, לפי הסגנון של מי שנמצא שם, מוכן או לא מוכן למה שאי אפשר לדעת מראש, " כאילו במקרה". איך יכול להיות, ש tyche הוא גם מפגש עם החיים וגם עם המוות? בורחס אהב סיפור פרסי: "אדון", אמר המשרת לסוחר העשיר, "תן לי את הסוס הכי מהיר בבית." הערב אני רוצה להיות רחוק מבגדאד. הערב אני רוצה להיות בעיר הנידחת איספהאן.

- אבל למה אתה רוצה לברוח?

- כי ראיתי את המוות בשוק והוא עשה מחווה מאיימת.

הסוחר ריחם עליו והשאיר לו את הסוס; והמשרת יצא עם תקווה להיות בלילה באיספהאן. אחר הצהריים הלך הסוחר עצמו לשוק, וכפי שקרה בעבר למשרת, גם הוא ראה את המוות.

"מוות", הוא התקרב אליו, "מדוע עשית מחווה מאיימת למשרת שלי?"

"מחווה מאיימת? - ענה המוות - לא, זו לא הייתה מחווה של איום, אלא של תדהמה. הופתעתי לראות אותו כאן, כל כך רחוק מאיספהאן, כי הלילה אני חייב לקחת את עבדך באיספהאן."

¹ פרויד, הרצאה 18, " הקבעון לטראומה, הלא מודע"

פרויד, " מעבר לעקרון העונג" (1920) תרגום רות גינסבורג, רסלינג, תל אביב, 2021, פרק 3, עמי 51.²

Comment faire pour enseigner ce qui ne s'enseigne pas?

ומה לגבי automaton, המונח השני של אריסטו, שלאקאן מעלה בסמינר 11 כדי לתת לנו לחוש שיש מה ששייך למישור של המפגש עם הממשי, ומצד שני מה ששייך למישור של החזרה? לגבי ה automaton, בין התרגומים השונים, נזכיר כאן רק אחד, זה שמציע גילרמו אז'נדיא (Echandia), שתרגם את הפיסיקה של אריסטו לספרדית: "משהו שקורה באופן אוטומטי "de suy" – בלאו הכי" "ממילא", כאשר הוא נוצר "מעצמו", על ידי הרשת היחידה של הסיבות והסיבות הקובעות אותו, "באופן ספונטני" ועיוור, כמו הגשם או הריפוי העצמי של מחלה.³ אי אפשר לתרגם באופן מלא את שני המונחים: הם קיימים בתוך האופן היווני של המחשבה. אבל השיח האנאליטי מאפשר כניסה מחודשת אליהם.

אריסטו כותב על מישהו שהלך ממילא לאגורה, המרחב הציבורי, היכן שלא חשב כלל לפגוש מי שהיה חייב לו כסף, ושפגש אותו דווקא שם, כאשר השני הלך כדי לקבל תשלום, וכך במזל (tyche) איפשר לגבות את התשלום שהשני חייב לו.

אנאליזנט אחד של גי בריוול (Briole)⁴ הולך לפגוש מאהבת בפרז' בסתר, " כגבר בוגד" כפי שהוא מגדיר את עצמו. פתאום- פצצה ברחוב de Rennes. וגי בריוול מעיר: " כמו האיש באגורה (של אריסטו) , גם עבור סובייקט זה, זה לא היה בכוונה לפגוש פצצה, ובכל זאת הממשי של הפיצוץ בא כתשובה למה שהוא מחפש, מבלי שהחליט עדיין למצוא אותו.⁵

אך, עם הפילגש הזו שכל כך מחזיק בה, לא להיות, שוב, מעומת עם אשמה וחוסר האונים שלו; ליתר דיוק "לפגוש כל דבר, אבל לא את הסירוס".

נזכיר עוד עדות שבמאמר של גי בריוול⁶, שהיה מאד עסוק בנושא של הטראומה, ושהיה בפנל בתל אביב סביב העניין, הזדמנות, בעקבות הזמנתי לסקציה הקלינית. עכשיו מדובר על קטע של הסופר הספרדי חביא קרקס, שכתב בסיגנון מוכר באמריקה כ "faction", "fact + fiction".

"כאשר רפאל סאנצ'ז מזאס - מנהיג ימין בקטלוניה - ניסה לחזור לגבול צרפת, הוא נעצר ועוכב בברצלונה. כשהגיעו חיילי פרנקו הוא עזב איתם והם נפלו למארב לא הרחק מהעיר. בבלבול הירי

³Guillermo Echandia, " תרגום והערות לאריסטו" פיזיקה", Gredos, Biblioteca clásica, 1995.

⁴1 Briole G, Lebigot F, Lafont B et al., « Le traumatisme psychique : rencontre et devenir ». Rapport présenté lors de la LXXXIIIe session du Congrès de psychiatrie et de neurologie de langue française, Paris, Masson, 1994, 228 p.

⁵1 Briole G, Lebigot F, Lafont B et al., « Le traumatisme psychique : rencontre et devenir ». Rapport présenté lors de la LXXXIIIe session du Congrès de psychiatrie et de neurologie de langue française, Paris, Masson, 1994, 228 p.

⁶Briole, G, שם.

Comment faire pour enseigner ce qui ne s'enseigne pas?

הוא נמלט והסתתר בתוך עץ קטן. "משם יכולתי לשמוע את קולותיהם של אנשי המיליציה שמחפשים אותי. בסופו של דבר אחד מהם גילה אותי. מבטו קפא במבט שלי. ואז צעק לחבריו, "אין כאן איש! הוא הסתובב והסתלק. עבור המיליציאן הזה, כותב המחבר, לעולם לא נדע מה עובר לו בראש ברגע; כשהסתכל לו בעיניים".

פרויד ידע שיש בעיה מבנית באשר למיקום של האנאליטיקאי במפגש שכרוך בטרנספרנס, כאשר הוא כותב לכומר פיסטר⁷:

"And now, just suppose I said to a patient: 'I, Professor Sigmund Freud, forgive thee thy sins'. What a fool I should make of myself.

... analysis is not satisfied with success produced by suggestion, but investigates the ".origin of and justification for the transference

המיקום של האנאליטיקאי במקום של " טראומה מספיק טובה , כך שמאפשר לסובייקט לדבר", כמישהו שיכול להשתמש לעתים במובן, אבל שאינו מאמין בו⁸, פותח קריאה " מעשית", " הפוכה", גם של אריסטו, גם של פרויד וגם של לאקאן.

קריאה מעשית זו, היא שתעסיק את הסקציה הקלינית ואת הג'יאפ לקראת כנס NLS 2021.

מרקו מאואס

⁷Freud letter to Pfister, 25/11/1928

⁸Eric Laurent, " Le trauma a l'envers ", Ornicardigital, 3/5/2002

Comment faire pour enseigner ce qui ne s'enseigne pas?

תכנית לימודים ראשית תתקיים בימי רביעי החל מ-3 בנובמבר 2021 ועד 29 ליוני 2022 בין השעות 16:30-21 במתכונת של נוכחות ו-zoom; המתכונת עשויה להשתנות בהתאם לתנאי המגיפה האקטואליים למועד הפתיחה.

בתכנית הראשית מתקיימים שישה סמינרים. בשבוע הראשון והשלישי מתקיימים השיעורים הבאים:

- טיוטות: מרקו מאואס עם פרלה מיגלין
- סמינר קליני: פרלה מיגלין עם אבי ריבניצקי
- סמינר קריאה: מבל גרייבר עם ליאת שליט ועם מלמדים ומשתתפים

בשבוע השני והרביעי מתקיימים השיעורים הבאים:

- התחלות: דפנה עמית סלבסט עם אבינועם חקלאי
- סמינר מבוא: אבי ריבניצקי, מבל גרייבר
- שלמה ליבר יפתח השנה ציר ייחודי 'disputatio' בעד ונגד *מרחב לדיון קונטרוברסיאלי*
- סמינר מחקר: סמואל נמירובסקי ונתן ברנט, לסירוגין עם סמינר 'תרגום וקריאה בשדה האנליטי', נתן ברנט, רותי גדרון, שרון זילי ומבל גרייבר.

שכר הלימוד: 5100 ש"ח

לפרטים ולתיאום ראיון היכרות למשתתפים חדשים: doraplatform@gmail.com

Comment faire pour enseigner ce qui ne s'enseigne pas?

פירוט תכנית הסמינרים

➤ טיוטות | פרלה מיגלין ומרקו מאואס

”איך זה קרה עבור פרויד, ואיך זה קרה עבור לאקאן.”

בשנה הקרובה נתייחס ל”קבעון וחזרה” מבחינת המחקר של פרויד, בין ההרצאה 18 “הקבעון לטראומה-הלא-מודע” (1915), לבין “מעבר לעקרון העונג” (1920), ולא בלי קשר למכתבים שלו לפליס. העיקר הוא “איך זה קרה עבור פרויד”, ואיך היה עבור לאקאן לפגוש קשים בכיוון הומולוגי, “קבעון וחזרה”.

מרקו מאואס

➤ סמינר קליני | פרלה מיגלין עם אבי ריבניצקי

La répétition apparaît d’abord sous une forme qui n’est pas claire, qui ne va de soi, comme une reproduction, ou une présentification, en acte.

Voilà pourquoi j’ai mis L’acte avec un grand point d’interrogation dans le tableau, afin d’indiquer que cet acte restera, tant que nous parlerons des rapports de la répétition avec le réel, a notre horizon.

Il est assez curieux que ni Freud, ni aucun de ses épigones, n’ait jamais tenté de se remémorer ce qui est pourtant à la portée de tout le monde concernant l’acte-ajoutons humain, si vous voulez, puisque à notre connaissance, il n’y a d’acte que d’homme. Pourquoi un acte n’est, lui, un comportement ?

Fixons les yeux, par exemple, sur cet acte qui est, lui sans ambiguïté, l’acte de s’ouvrir le ventre dans certaines conditions-ne dites pas hara-kiri, le nom est seppuku. Pourquoi font-ils ça ? Parce qu’ils croient que ça embête les autres, parce que dans la structure, c’est un acte qui se fait en l’honneur de quelque chose.

Attendons. Ne nous pressons pas avant de savoir, et repérons ceci, qu’un acte, un vrai acte, a toujours une part de structure, de concerner un réel qui n’y est pas pris d’évidence. Lacan Jacques, Le Séminaire, livre XI, cap, IV, Page 50

Comment faire pour enseigner ce qui ne s’enseigne pas?

תרגום

החזרה מופיעה לראשונה בצורה שאינה ברורה, שאינה מובנת מאליה, כשיחזור, או הצגת נוכחות (en acte), לכן שמתי את אקט עם סימן שאלה גדול למטה בלוח, כדי לציין שהאקט הזה ישאר, כל עוד אנחנו מדברים על יחס בין החזרה לממשי, באופק.

זה די מוזר כי לא פרויד, ולא כל האפיגונים שלו, מעולם לא ניסה לזכור מה הוא בכל זאת בהישג של כולם. לגבי האקט האנושי נוסף-תן לנו, אם אתם רוצים, שכן למיטב ידיעתנו, אין אקט אלא של האדם. למה אקט הוא לא התנהגות?

הבה נקבע את עינינו, לדוגמה על ידי, אקט זה שהוא, ללא עמימות, הפעולה של פתיחת הבטן בתנאים מסוימים, hara-kiri - השם הוא seppuku - למה הם עושים את זה? כי הם מאמינים ש זה מפריע לאחרים, כי במבנה, זה אקט שנעשה לכבוד דבר מה. בוא נמתיין. הבה לא נמהר עד שנדע, ותנו לנו לגלות זאת, כי אקט, אקט אמיתי, תמיד יש לו חלק מהמבנה, לדאוג לממשי כי הוא לא נלקח שם כמובן מאליו. (סמינר XI ארבעת מושגי היסוד של הפסיכואנליזה, פרק 4 רשת של מסמנים, חלק 3, עמוד 50 בצרפתית).

סטיבנס כותב בארגומנט לקראת הכנס* קטע לקוח מ"אנאליזה סופית ואין סופית" של פרויד, טקסט מ-1937: "אצל פרויד הקבעון נותר תמיד קשור לחזרה של תו ליבידינלי מסוים שהיה טראומטי. כלומר שהיה מעורב בהגחה של ממשי (...). פרויד זיהה את מה שאנו מנסחים כצירוף של האחד וההתענגות, צירוף הגורם לכך שהליבידו אינו נתון לטרנספורמציה, למטמורפוזת, להתקה. המשמעות של נקודת הקיבעון היא שיש אחד של התענגות, החוזר תמיד לאותו מקום, ולכן מכנים אותו ממשי."

מכאן שעל מנת שהממשי ילקח בחשבון בהכוונת הריפוי יש להמשיך את האנליזה אל מעבר, עד חשיפת נקודה זו... תוצאותיה של חשיפה זו, הן רלוונטיות - לתפוס מה שלורן מכנה בספר שלו: "התחושה הדלירנטית של החיים", פירוש אמיתי המגיה תמיד מעבר לכל חישוב, אין זה אקט חינם. נתכנס בסמינר קליני סביב מקרים שיובאו בכתב לכל מפגש, כך שנוכל לקרא את הסימפטום.

*-ארגומנט של אלכסנדר סטבנס: קבעון וחזרה -תרגום ועריכה מצרפתית ואנגלית

חמוטל שפירא וענת פריד (מופיע באתר של הגיאפ).

פרלה מיגלין

Comment faire pour enseigner ce qui ne s'enseigne pas?

➤ סמינר קריאה |מבל גרייבר עם ליאת שליט ועם משתתפים ומלמדים

השנה בסמינר קריאה במרכז: הסמינר 11 של לאקאן "ארבעת מושגי יסוד של הפסיכואנליזה".
1973, Seuil, (1964) זהו הסמינר הראשון של לאקאן נתן את הסכמתו לז'אק-אלן מילר לפרסם, לא לפני שמילר הסכים לערוך אותו, אבל "בתנאי שאערוך את כולם". זהו גם הסמינר שבו מילר (בגיל 20) שואל את לאקאן על " מהי האונטולוגיה שלו". נשלב את הקריאה של הסמינר עם טקסטים יסודיים נוספים.

מרקו מאואס

➤ סמינר התחלות | דפנה עמית סלבסט ואבינועם חקלאי

קליניקה של חזרה בגוף ובזמן

הפעם ב"התחלות" אבקש לפגוש את הנושא של "קיבעון וחזרה" (גם) תוך מאמץ לחקור תופעה קליני, כמו הומוסקסואליות נשית. במאמרו "על פרוורסיה" כותב מילר "...פרוורסיה זו, פניה לאב, בשום מקום איננה יותר מפורשת מאשר במקרה של הומוסקסואליות הנשית אשר בהתמדה מעידה על אהבה עצומה לאב, מעניק לגיטימיות לשימוש במונח הפרוידיאני "קיבעון". הקיבעון האבהי של ההומוסקסואלית הנשית. קיבעון של אכזבה אשר פגש על ידי אהבה זו לאב אכזבה"... כאן הקיבעון הוא של הליבידו. סטבנס בארגומנט רושם: "קיבוע הליבידו מתרחש תמיד בנקודה טראומטית ולעיתים הוא מאוד מוקדם. הדחף נעצר, מעוכב ומתקבע בנקודה מסוימת בהתפתחות". כמו כן, אם למדנו עם לאקאן ומילר בסמינר המועקה שהקיבעון מציין את מה שמסרב לאופהבונג המסמני את מה שבכלכלת ההתענגות של כל אחד לא נכנע לפאליסיזציה. מנקודת הסירוב הזו נלך אל שדה הנשיות על מנת לתפוס את המודליות השונות של הטראומה הקונטינגנטית. כמו כן, ננסה לבדד את תופעת ההישנות או ה'חזרור' באוטיזם וננסה השיב האם נוכל לבדד אותה כ'קבעון וחזרה' כפי שמנסח אותם לאקאן בסמינר 11 בנסחו את "ניכור[איחוד] וההפרדה [חיתוך]"? איך נרשום את ההבדל בכלכלת ההתענגות? או הדחפי ביחס לחורים שבגוף? האם השוני בקשר עם האחר, [קיום או אי קיום של הריק בין המסמנים] מביא גורל אחר לאופני החזרה ואו ההפרדה של ההתענגות מן האחר? ועם כל זה, האם נשמר המעמד הקונטינגנטי של הטראומה, של גורל הדחפים באורגניזם של פתחי הגוף? ננסה ליצור צירי עבודה של קריאה ודיון בתוך קאורדינטות אלו.

דפנה עמית סלבסט

Comment faire pour enseigner ce qui ne s'enseigne pas?

בשנה זו ארצה לעסוק במסגרת "התחלות" בנושא הזמן בחזרה. אתבסס על שיעוריו של מילר המופיעים ב"ארוטיקה של הזמן", למשל: "...המאניה מסומנת על ידי החיפזון, כאילו הסובייקט חי בהווה צר מדי ביחס למה שיש לו לומר, בעוד שהמלנכולי חי בהווה ארוך למדי...עבור המלנכולי הזמן נע מהעתיד לעבר. עבור המלנכולי העתיד חולף והופך במהרה לעבר. זה מה שמעורר אצל המלנכולי את התחושה המיוחדת הזו של "קיפאון בזמן" (עמוד 44). כמו כן, ב"שיחות ארקשון" מופיעות כמה התייחסויות לזמן, בעיקר של ז'אק אלן מילר, למשל: "היתרון בלומר זאת כך הוא בהדגשת התקפות חוצת הקטגוריות של נוסחה זו. יש אמנם בפסיכזה קריאה אל הסירוס באופן של החסרה, אך היות שאינו יכול להתגשם בסדר הסמלי, הוא חוזר על עצמו ללא הרף בממשי... האם אין אנו פוגשים את ההישנות הבלתי פוסקת עם חומר שונה לחלוטין, במקרה של קסטנה? הסובייקט מנסה לעבור אל תוך שרשרת המסמנים ולחשוב, ויש הרגשה שהצעד נתפס במשהו, שהוא כושל כמו מרסל על המדרכות. לכן (הוא חוזר על עצמו ללא הרף בהווה נצחי...התו של ההישנות בהווה הנצחי)" (עמוד 158).

אבינועם חקלאי.

➤ מבוא: מבל גרייבר, אבי ריבניצקי

הפסיכואנליזה התחילה עם התופעות של קיבעון וחזרה, פרויד התחיל בזה. בהתחלה הקיבעון והחזרה לבשו ניסוחים אחרים, שמות אחרים, התנסחו במונחים של זיכרון, היזכרות ושכיחה. הזיכרונות והלקונה, החור בזיכרון, השכיחה.

המונח הראשון שעלה לי לראש הוא מתוך "פרוייקט של פסיכולוגיה". אני מתרגמת כך: "כל מי שמתבונן בהיסטוריה שם לב, מלכתחילה, שההיסטריות כפופות לכפייה שנכפת על ידי ייצוגים חזקים במיוחד, Uberstark".

מהמקרה דורה, אני מתרגמת: "במקרה של דורה, החזרה הבלתי פוסקת של אותן המחשבות הנוגעות לקשר בין אביה וגברת ק. אפשרה לאנליזה הזדמנות לתועלת חשובה עוד יותר... מסלול מחשבות כזה יכול להיקרא חזק במיוחד, חזק ביותר... 'אני לא יכולה לחשוב על דבר אחר'".

האם הם לא ניסוחים ראשוניים של הקיבעון ושל החזרה?

הבעיה היא למצוא זיכרון שייטיב עם הלא-מודע, אף זיכרון שהוא הלא-מודע עצמו. בשנות ה-50' לאקאן, על מנת לנסח זיכרון לא-פסיכולוגי, נעזר במכונות, בדבר שהיה אז חלוצי, חוד החנית של הטכנולוגיה באותה תקופה: הקיברנטיקה, המחשבים הראשונים.

Comment faire pour enseigner ce qui ne s'enseigne pas?

בסמינר השני על "האני בתיאוריה של פרויד ובטכניקה הפסיכואנליטית" לאקאן מדבר על הסיפור "המכתב הגנוב" לאדגר אלן פו ועל המשחק של זוג או פרד. "הסמינר על 'המכתב הגנוב'" (ז'אק לאקאן, "כתבים" כרך א, תרגום נועם ברוך, עריכה מרקו מאואס, רסלינג, 2015) פותח את ה"כתבים", מקום יוצא מן הכלל כי לא תואם לסדר הכרונולוגי שמארגן את הספר.

משם: "... אנו יכולים למצוא בשרשראותיה הסדורות של שפה פורמלית את כל הסממנים של זכירה: ביחוד של זו שהתגלית של פרויד דורשת." (עמוד 40)

"אוטומטיזם החזרה – אף שהמושג מוצג ביצירה הנדונה ["מעבר לעיקרון העונג"] כמי שנועד ליישב פרדוקסים מסוימים המתגלים בקליניקה, כדוגמת החלומות המופיעים בנירוזה הטראומטית או התגובה הטיפולית השלילית – אינו יכול להיות מובן כתוספת למבנה הדוקטרינלי, אפילו היה גולת הכותרת שלו.

במושג זה פרויד שב ומאשר את התגלית הפותחת שלו – כלומר את תפיסת הזיכרון המשתמעת מן ה"לא-מודע" שלו. העובדות החדשות הן לו כאן הזדמנות לשוב ולהבנות אותה בצורה חמורה יותר, ולהעניק לה בתוך כך צורה מוכללת..." (עמוד 43)

הדברים הולכים רחוק, עד: "מה שחוזר על עצמו אינו תוצר של לא כלום מן הממשי... אלא בדיוק של מה שלא היה". זה הניסוח החתרני של זיכרון לא-פסיכולוגי, הוא יכוון אותנו.

מבל גרייבר

בחלקי בקורס אני מעוניין לעסוק בדיאלקטיקה או בהעדר הדיאלקטיקה בין טיכה ואוטומטון והקשר לקיבעון. האם ניתן, אולי, לדבר על שני סוגי קיבעון, אחד קשור לחזרת המסמן והשני להתענגות ולסינטום?

אבי ריבניצקי

Comment faire pour enseigner ce qui ne s'enseigne pas?

חדש: Disputatio באחריות שלמה ליבר

השנה ייפתח ציר חדש "בעד ונגד: מרחב לדיון קונטרוברסיאלי", מרחב אשר יאפשר לשים על השולחן המצאות בדוקטרינה האנליטית- לדון בהן ולהתווכח עמן באופן רציני בסגנון ה- disputatio (ראו ערך disputation בויקיפדיה).

הגוף החולם

התוכנית המוצעת להלן, מבוססת על תזה שלי שבמרכזה אני מעמיד מונח חדש: הגוף-החולם (בדומה למושג השגור: "הגוף המדבר"), שלאורו ניתן להעלות ולבחון את השאלה האם אין החולם אירוע-גוף ?

לפי ז'אק-אלן מילר, אירוע-גוף מתייחס לאירועי שיח שהותירו עקבות על הגוף, "וכך קורה מכיוון שלמסמן אין רק אפקטים (effects) מסמנים, אלא גם אפקטים של אפקט (affect) בגוף". ההדגש במשפט זה נופל, לפי הבנתי, על המנח אפקט, ואי-לכך הוא ישמש בעבורנו אחד הצירים המרכזיים לבחינת הסוגיה שלעיל .

ציר מרכזי נוסף טמון במונח טבור-החלום, כאותו מקום בחלום הכרוך, אליבא פרויד, ב - Unerkannten (לא ניתן להכירו). לאקאן מקשר את טבור-החלום למה שפרויד מכנה הדחקה ראשונית, שגם היא כמוה מאופיינת בבלתי-אפשרי כסימנו של הממשי. עבור פרויד ההדחקה הראשונית, המפרידה הלכה למעשה את הייצוג הדחפי מן האפקט, כרוכה בקיבעון. לאחר ההדחקה, גורלות שונים יהיו לייצוג הדחפי ולאפקט. האפקט, בדומה למונח התענגות, אינו, כמובן, בלי הגוף. ונזכיר את מה שכתב פרויד בעניין האפקטים בחלום בספרו "פשר החלום": "החלום עומד בתוקף על זכותו להיכלל בין חוויות הנפש הממשיות (wirklichen Erlebnisse) בגלל האפקטים שלו, יותר מאשר בגלל תוכנם של דימויו".

ביבליוגרפיה:

פרויד, ז., (1900), פירוש החלום, פרק 2: השיטה של פירוש החלום – ניתוח חלום לדוגמה (חלום הזריקה של אירמה), הוצאת עם-עובד, תרגום: רות גינזבורג.

פרויד, ז., (1900), פירוש החלום, פרק 7, תת-פרק א: שכחת החלומות, עמוד' 478-479, הוצאת עם עובד, תרגום: רות גינזבורג.

פרויד, ז., (1900), פירוש החלום, פרק 6, תת-פרק ח: האפקטים בחלום. הוצאת עם עובד, 2012, תרגום: רות גינזבורג.

Comment faire pour enseigner ce qui ne s'enseigne pas?

פרויד, ז., (1915), "ההדחקה", כתבי זיגמונד פרויד, כרך רביעי, עמוד' 61-53.

לאקאן, ז., "הטבור של החלום הנו חור" - תשובתו של ז'אק לאקאן למרסל ריטר et, לאקאן, גיליון VI, מאי 2020, עמוד' 139-134, תרגום: קלאודיה אידן.

Miller, J.- A., "The Unconscious and the Speaking Body", in Hurly-Burly, Issue No. 12 January 2015, especially pp. 123-127.

שלמה ליבר

➤ אחת לחודש: סמינר מחקר : סמואל נמירובסקי עם נתן ברנט

הנחת המחקר שלנו, במפגשי מחקר, תהייה שהאיווי נקבע סביב לתווים הנושאים אופי פרוורטי, דחפי, והמקרינים, באופן בלתי מודע, על כל הבחירות של הסובייקט (מנגנון דומה מבחינה פורמאלית לזה של ההדחקה הראשונית ושל חזרתה).

ננסה להביא עבור הנחה זו תמיכה ביבליוגרפית קלינית ותיאורטית.

הנה דוגמה קטנה מהשיעור הראשון של סמינר 6 של לאקאן בו הוא אומר שאחד מהגילויים של ההתנסות האנליטית הוא שהאיווי מקובע, שתול, סרוג בתוך הפנטזמה: ברקמה הנוצרת בין הסובייקט לבין האובייקט.. ואפילו שהקביעון הינו מרכיב יסודי של פנטזמה זו. הסובייקט המתאוה מכליל את האובייקט שלו בתוך הפנטזמה היסודית שלו. החל מגילוי זה, המרכיב הפרוורטי של הפנטזמה אינו כבר אנומליה או סטייה אלא כלל של האיווי. "זה מה שמגדיר את הפנטזמה... לאיווי האנושי יש את התכונה של היות מקובע, (*être fixé*) מתואם, קשור, לא לאובייקט, אלא תמיד באופן מהותי לפנטזמה... מדובר בעובדת התנסות שנשארה מסתורית במשך הרבה זמן... עובדת התנסות שהאנליזה הכניסה לזרימת הידע.. רק החל מהאנליזה הדבר הזה אינו נחשב כבר לאנומליה, לדבר-מה אָטום, סוטה, סטייתי, השייך לסדר של הפרוורסיה של האיווי". (התרגום וההדגשות הם שלנו).

סמואל נמירובסקי עם נתן ברנט

➤ אחת לחודש : סמינר 'תרגום וקריאה בשדה האנליטי': נתי ברנט, רותי גדרון, מבל

גרייבר ושרון זילי

בקורסים שהעביר ז'אק אלן מילר ניתן למצוא 'תרגום', 'המצאה', 'הבהרה', ופיתוח מתמידים של רעיונותיו של לאקאן. בד בבד עם פיתוחיו את רעיונותיו של לאקאן, והנגשתם לשומעי הקורס

Comment faire pour enseigner ce qui ne s'enseigne pas?

ולקוראיו, מילר בוחר לא פעם לתאר את האופן בו הוא ניגש ללימוד הקורסים שלו, ולהוראת לאקאן. מילר משתף את השומעים ברגעי הגילוי של פיתוחיו, מגלה את השמחה או הקושי במהלך חיפושיו,

ואת השפעת הסמינרים ו'תרגומם' עליו באופן אישי, במסגרת המשימה אותה קיבל על עצמו, להוציאם לאור. זוהי דרך שהתווה מילר, לפיה, אין אף רעיון או אמירה של לאקאן, (גם כאלו שנאמרו לאו דווקא במסגרת הסמינרים), שאין להם מקום או שאינם יכולים להשתלב במרקם ההוראה של לאקאן. מילר עצמו מתאר משימה זו כמשימה שיכולה להיתפס 'כמשוגעת'.

התעקשות זו של מילר והיכולת לממשה, מצביעות כמעין 'פרקטל' מהי הפסיכואנליזה עבור מילר, וכיצד הוא מציע לנו להתייחס אליה. באותו כיוון, במהלך השיעורים יובאו בעיקר התייחסויות שונות של מילר לעצמו לפעולותיו ולדרך עבודתו, כאלו המבהירות מהי הפסיכואנליזה עבורו, תוך חקירה מה ואם ניתן להסיק מהתייחסויות אלו, להכשרת האנליטיקאי.

נתן ברנט

במסגרת "תרגום וקריאה בשדה האנליטי" נקרא את פרק 15 מתוך סמינר xi "מן הליבידו לאהבה". אגש לטקסט דרך השאלה שמציג מילר בפני לאקאן בתום השיעור הקודם לשיעור זה, שיעור מן ה-13 במאי 1964, המופיע בסמינר בפרק 14 תחת הכותרת "הדחף החלקי והמסלול שלו". שאלתו של מילר עוסקת בקשר שבין הדחף והממשי, וההבדל בין האובייקט של הדחף, זה של הפנטזמה וזה של האיווי. בתום תשובתו לשאלה זו מסכם לאקאן: "אין ספק שישנו ממשי...לסובייקט יש קשר קונסטרוקטיבי עם הממשי הזה אך ורק בגבולות הצרים של עקרון ההנאה, של עקרון ההנאה שאינו נכפה על ידי הדחף... זו הנקודה של ההופעה של אובייקט האהבה. כל השאלה היא לגלות, כיצד אובייקט אהבה זה מצליח למצא תפקיד שאנלוגי לאובייקט של איווי" מה מאפשר לאובייקט אהבה להפוך לאובייקט של איווי. מה שכרוך באפשרות הזו, קשור למציאות המינית, או במילותיו של מילר ל "ממשי המיני" ("העברה, חזרה והממשי המיני", 2011). אותו ממשי מיני שכרוך הן בטרנספרנס, בשדה של האהבה והן בחזרה.

רותי גדרון

חזרה- הישנות טהורה

מאז הומשג האוטיזם על ידי לאו קאנר הפנומן של החזרתיות "sameness" היה אחד המאפיינים הבולטים. על מה מדובר בעצם. מה לזה וללא מודע?

Comment faire pour enseigner ce qui ne s'enseigne pas?

לוראן בספרו "קרוב האוטיזם" מדבר על האוטיזם החל מההמשגה של מילר את השדה של הפסיכומה עם החזרה של ההתענגות. אם בסכיזופרניה ההתענגות חוזרת בגוף, בפרנויה באחר הגדול, באוטיזם לוראן אומר שההתענגות חוזרת בסף. יחד עם כך הוא מדבר על העדר מסלול דחפי העובר דרך מקום האחר. עם שתי התוויות פאראדוקסליות אלה ננסה לאמר משהו על החזרה. אופנים רבים לחזרה בשדה זה. האם נוכל לחלץ משהו מהמבנה שם? לאקאן מדבר על כך גם במבנה המינימלי של ההזייה יש את המבנה הכללי של היחס של הפסיכומה אל השפה. האם מה שלוראן קורה לו "הישנות טהורה" יש לו משקל דומה בשדה של האוטיזם? מה בין הישנות טהורה וחזרה? מה ניתן ללמוד מהחזרה כאופן לטפל באקיווקיות של השפה? נלך בעקבות הוויניטות הקליניות והעדויות שלוראן מביא בספר על מנת לחקור סביב.

מבל גרייבר, שרון זילי

Comment faire pour enseigner ce qui ne s'enseigne pas?

➤ **חדש! ערוץ לימודים בצפון באחריות שרון זוילי וח'ליל סביית.** תכנית לימודים דו שנתית. ימי שישי, אחת לשבועיים.

קריאה בסמינר 11 - ארבעת מושגי יסוד של הפסיכואנליזה

בציר לימודים זה נתמקד בקריאה של סמינר 11. הסמינר של אקאן העביר באותה שנה של פרישה או הדרה שלו מהחברה הפסיכואנליטית העולמית, ושכסופה הוא ייסד את האסכולה שלו. ניתן לראות את המסירה של אקאן עושה באותו סמינר כחלק מאותה עבודה שציפה שתבצע במסגרת האסכולה שלו ואשר ייעד לה ב"אקט היסוד" את המשימה: להשיב לשדה שפרויד פתח "את הלהב החותך של האמת שלו" ולפרקטיקה האנליטית "את החובה לה היא ראויה בעולמנו".

כחלק מהמאמץ שלו "להוקיע את הסטיות שהתפתחו בשדה הפסיכואנליטי" אחרי פרויד, ממקם לאקאן את השיח האנליטי, החל מהקליניקה סביב ארבעת המושגים שמגדירים כמושגי היסוד של הפסיכואנליזה: לא מודע, חזרה, דחף וטרנספרנס, ומציג את הקריאה הייחודית שלו את הטקסט הפרוידיאני, תוך הישענות על והדגשת החומריות של השפה כפי שהיא באה לידי ביטוי ומתגלה במופע של מושגים או תופעות אלה בהתנסות.

במהלך העבודה שתרחש, נדלג בין הקריאה בסמינר והקריאה בטקסטים של פרויד ככל הניתן. נעשה שימוש וקריאה בארגומנט של כנס ה-NLS לשנה הבאה: "קבעון וחזרה" אשר מתכתב עם חומרי הסמינר ומאפשר גישה לתפניות ולהדגשים השונים שחולל לאקאן בחשיבה האנליטית.

ח'ליל סביית

על שאלה מקדימה לכל טיפול אפשרי בפסיכואנליזה-סוגיות בשדה ההעברה

"הסובייקטיבי אינו מהצד של זה שמדבר, הסובייקטיבי הוא מה שאנו פוגשים בממשי, ומה שתלוי במה שעומד לקרות לאותו סובייקטיבי הוא התשובה אשר ניתנת לו" {לאקאן סמינר 3}

ההפרעה הינה בשפה עצמה, בנתפס ולא בתופס, זוהי עמדה אתית איתה ניגש לאקאן לשדה של הפסיכואנליזה. גם המיקום שלו את הליבידו-איבר הולך בכיוון של תפיסה מקורית ביחס לפנים וחץ.

מילר בסכיזופרניה ופרנויה חוזר להצעת אוקטובר היכן של אקאן אומר לנו כי בהוציאנו את האדיפוס, הפסיכואנליזה נעשית לחלוטין נתונה למרותה של הדלזיה של הנשיא שרבר. הוא אומר כי הקשר של שרבר לאחר הגדול משחזר בממשי את הקשר אנליזנט-אנליטיקאי, מממש את הנוסחה שמונחת בהעברה.

Comment faire pour enseigner ce qui ne s'enseigne pas?

כיצד התוויות אלו מאפשרות לנו לתפוס ולמקם את העברה בשדה של הפסיכოזה?
באיזה אופן הקשר של הסובייקט עם האחר מתהבר במסלול הדחפי, וכיצד לפענח את הפרדוקס
שלגיל מציב לפתחינו בסמינר הראשון של שדה פרוידיאני " כדי שהאנליזה של הפסיכוזה תהייה
יעילה, צריכה להיות העברה. אבל העברה היא זו שמפעילה כאן את הפסיכוזה".

בבליוגרפיה: שאלה מקדימה לכל טיפול אפשרי בפסיכוזה: ז'אק לאקאן, מקרה שרבר: פרויד,

סמינרים ראשונים של השדה הפרוידיאני בנושא: פרנסואה לגיל, אריק לוראן
סכיזופרניה ופרנויה : מילר

שרון זוילי כהן

לפרטים מלאים על התכנית [ראו קובץ מצורף](#)

➤ **לאקאן צעד אחר צעד | ליאת שליט עם רוני מנור**

בבית החולים שיבא פועלת יחידה קלינית באורינוטציה לאקאניאנית – PART באחריות ליאת שליט.
כחלק מפעילות היחידה, מתקיים **סמינר קריאה צעד אחד צעד** מזה ארבע שנים. הפרויקט "לאקאן,
צעד אחר צעד": קריאה מודרכת בסמינרים המוקדמים של לאקאן לוקח השנה צעד 'קצת אחרת';
לאחר שקראנו בארבע השנים הקודמות את סמינר I, II, III ו-IV, נעשה קפיצה קוואנטית, או שמא
קפיצת אמונה, אל עבר התקופה האמצעית בהוראתו של לאקאן. השנה, נקרא יחד את הסמינר ה- XI
של לאקאן: ארבעת מושגי היסוד של הפסיכואנליזה (1964).

החלטה זו, לשנות את הספירה העוקבת ו'לדלג' את עבר סמינר זה, נולדה בעקבות בחירת נושא
הכנס הבינלאומי השנתי של האסכולה הלאקאניאנית החדשה "קבעון וחזרה". כנס זה, שיתקיים
לקראת קיץ 2022, מזמין אותנו לבחון מחדש מושגי בסיס פרוידיאנים אלו, ולקרוא אותם לאחור
באור אחר, אור שנובע ממאה שנות שימוש בהם, מאה שנות התנסות במרקם הייחודי של המפגש
האנליטי וחקירתו המתמדת והמרעננת על ידי לאקאן.

לפרטים מלאים [ראו קובץ מצורף](#)

ליאת שליט

Comment faire pour enseigner ce qui ne s'enseigne pas?

➤ שיחת הכפר: פעילות ראיון חולה וסמינר 'בין מפגש לכתיבה' | ציפי פרי ודפנה עמית-סלבט

שיחת הכפר השנה תהייה מכוונת לשיתוף הפעולה המתמשך בין המחלקה הסגורה בבית החולים 'כפר שאול' בירושלים, בניהולו של ד"ר סרגי רסקין, לבין לימודי הפלטפורמה של פרוייקט דור a. במהלך השנה הקרובה, נשאף לשוב ולקיים מפגשי ראיון חולה, בהתאם לאפשרויות שיעמדו לרשותנו. הסמינר, 'בין מפגש לכתיבה' בעקבות הראיון, ילווה את הפעילות השנה. פרטים נוספים בהמשך.

ציפי פרי

➤ קליניקה קריטית | ה(יש) חדש תחת השמש? באחריות ג'ינה באומן ואבינועם חקלאי

פרונסואה לגיל בראיון עימו טוען - אין חדש תחת השמש.⁹

את הידע לא ידוע ואת המשתנה, פ. לגיל מציע לנו "לאחר מתוך התביעות המופנות לעברינו" (שם).

כך למשל: האם נקרא את הפיתרון של הטרנסג'נדר כקריאת תגר על אי הרצף, למעשה- על החור של ה-אי יחס מיני - עם פתרונות לסוגיה של המיני? ככאלו החוצים את המשלב הסמלי והדמיוני אל עבר הממשי של הגוף עצמו, תחת האופנה של תביעת זכויות? זו רק הצעה אחת. ומה בין הנוזליות המגדרית לבין זו של השדה הנוסולוגי?

ז'א-מילר אומר בראיון עימו בימים אילו ממש-"אנו עומדים כיום בפני אפקט מוכלל של תביעת זכויות לדה-פתולוגיזציה [...] של כל מחלות הנפש, כך שמה שכינינו מחלות נפש, אינן מחלות כי אם אופני הוויה."

יותר מאשר נטיעת ציר החקירה ב"כן או לא חדש תחת השמש"-נתמקד השנה בסירקולציה בין הישן לחדש, גרביטציה עלומה לעבר נק' מגוז חמקמקה, שמפתה לנסות ולהתחקות אחר שובל הניחוחות שהיא מותירה אחריה-למקם, לקרוא, לנסח.

הסדנה תתקיים בסמסטר השני של הלימודים-פרטים נוספים בהמשך.

אבינועם חקלאי וג'ינה באומן

⁹La cause du désir 98: Folies Dans la Civilisation (2018)-Nihil Novi Sub Sole

(קיים בתרגום לעברית)

Comment faire pour enseigner ce qui ne s'enseigne pas?